

كۆرس بووك

- بهشی / پهروهردی تاییهت

- کۆلیژ / پهروهرده - زانکۆی سه لاهه دین

- بابته / په ککه وتوی بینین / (الاعاقه البصرية)

- قوناعی / چوارهم / کورسی یه کهم

- په رتوکی کۆرس

ناوی ماموستا / کارۆخ جوهر جلال

سالی خویندن: 2023 - 2024

پەرتووکی کۆرس

Course Book

<p>پەككەوتوى بينين / الاعاقة البصرية</p>	<p>1. ناوى كۆرس</p>
<p>م. كارۇخ جوهر جلال</p>	<p>2. ناوى مامۇستا بەرپرس</p>
<p>بەشى / پەروردهى تاييەت / كۆليژى پەرورده</p>	<p>3. بەشى / كۆليژ</p>
<p>ئيميل / Karokh.jalal@su.edu.krd 07501477678</p>	<p>4. پەيوەندى</p>
<p>ژمارەى تلفون / (3) كاتژمير تيورى</p>	<p>5. يەكەى خويندن (بەسەات) ئە هەفتە يەك</p>
<p>- نامادەبوونى مامۇستاي وانەبيژ بۇ قوتابيان ئەماوى هەفتە يەكدا (6) كاتژمير ئە (2 گروپى A,B).</p>	<p>6. ژمارەى كارکردن</p>
<p></p>	<p>7. كۆدى كۆرس</p>
<p>- بروانامەى بکالۆريۇس ئە ئەبەشى زانستە پەروردهى و دەروونيه کان (کارگيرى پەروردهى) كۆليژى پەرورده - زانکۆى سەلاخەدين ئە سالى 2012-2011. - کارکردن وەکو ياريدەدەرى تويزەر ئە بەشى زانستە پەروردهى و دەروونيه کان زانکۆى سەلاخەدين بۇ ماوى 2 سال. - بروانامەى ماستەر ئە پسپورى (پەروردهى تاييەت) بەش رينمايى پەروردهى و دەروونى ئە كۆليژى پەرورده / زانکۆى سەلاخەدين - سالى 2017-2016 - برياردەرى بەشى پەروردهى تاييەت بۇ ماوى چوار سال ئە سالى (2017 - 2021) - قوتابى دکتورا - بەشى پەروردهى تاييەت - كۆليژى پەرورده - زانکۆى سەلاخەدين / سالى (2020 - تاوہکو ئیستا). پسپورى / پەروردهى تاييەت / پەككەوتوى هەستى</p>	<p>8. پرۇفایل مامۇستا</p>
<p>پەككەوتوى بينين-چاو بەشەکانى - فسسيولوجيائى چاو - گرنكى هەستى بينين- ئەخۇشيه كانى چاو -خۇپاراستن- رينمايکردن- هۆكارەکانى تووشبون- رۆلى پزىشك</p>	<p>9. وشە سەرەكپەکان</p>

10- ناوهرۆکی گشتی کۆرس :

هه سته وه ري بينين له گرننگرين ههستهكانه له وهرگرتنی ئاماژەكان له جيهانی دەر موه ئەوهی گرتنی بینینی ههیه ههلی پهیهندی به ژینگه‌ی دەر موه کهمه و دهرکری قهر موبوی ئەمه بکریتهوه له ریگه‌ی گهشه‌پیدانی ههستهکانی تر وهکو (ههستی بیستن و بهرکهوتن)، له‌دهستدانی ههستی بینین مندالی نابینا بیبهش دهکات له شارمزاوی رۆژانه‌ی پهیه‌نیدار به وینه و رهنگ و شیوه، و ناتوانی وینه‌ی هزری پیک بینی له‌سه‌ر زۆربه‌ی شته‌کانی ژینگه.
 -ههستی بیستن کارا ده‌بیت به فیروون له‌لای نابینا کاتی ده‌نگیک ده‌بیستریت .
 -ههستی بهرکهوتن کارا ده‌بیت چونکه شارمزاوی ههستی پیده‌به‌خشیت له‌سه‌ر شته به‌سووده‌کان له‌ریی ئەمه‌وه ناشنای ئەو شتانه ده‌بیت که بهرکه‌ته‌ی ده‌بیت له‌گه‌لیان.
 - هه‌سته‌وه‌ره‌کان گرننگ و یارمه‌تی تاک ده‌دن تاوه‌کو بگاته ناستی تیگه‌یشتن له خود و هه‌له‌بژاردنی ریگای دروست و پیویست بۆ ژیان.
 هه‌روه‌ها کاردن بویارمه‌تی دانی تاک له پیناو گه‌یشتن بون به‌خاوه‌ن پیشه و خوگونجانندی زیاتر له‌گه‌ل ده‌وره‌به‌ره.

11. ئاما‌نج‌ه‌کانی کۆرس :

- ناشنا کردنی قوتابیان و فیروخ‌وازان به زانستی بابته‌ی په‌که‌که‌وتووی هه‌ستی بینین و جوړ و پیکه‌اته‌ی که‌سایه‌تی تاک‌ی په‌که‌که‌وتووانی هه‌ستی بینین.
- 2- شاره‌زا کردنی فیروخ‌وازان که چون بتوانن رینمایی ده‌روونی پیشکەش به که‌سانی خاوه‌ن په‌که‌که‌وتووی هه‌ستی بینین بکه‌ن بۆ نمونه / گه‌رفته ده‌روونی و کۆمه‌لایه‌تیبه‌کان و ره‌فتاریه‌کان.....
- 3- رو‌نکردنه‌وه‌ی شیوازو و ریگا جیاجیایکانی چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن و ئاراسته‌کردنی نابینا و که‌م بین.
- 4- شاره‌زا بوونی فیروخ‌وازان به تایبه‌ ته‌ندیه‌ ژیری و هه‌له‌چونی و جه‌سته‌یه‌کانی تاک‌ی په‌که‌که‌وتووانی هه‌ستی بینین یه.
- 5- ناشنا کردنی فیروخ‌وازه به هۆکاره‌کانی توشبوونی به‌م جوړه په‌که‌که‌وتووییه.
- 6- ناشنا کردنی قوتابیان و فیروخ‌وازان به ریگا چاره‌سه‌ریه‌کان و شیوازه‌کانی په‌ره‌پیدان و شیاندن و به‌ره‌و‌پیشه‌چوونی ئەو که‌سانه یه له ژیانی پیشه‌ی و خیزانی و کۆمه‌لایه‌تی.

12. نه‌رکه‌کانی قوتابی /

ئاماده‌بوون و به‌شداریکردنی قوتابی له ناو پۆل گرنگی تایبه‌تی خۆی هه‌یه، چونکه له‌کاتی وانه‌کان بایه‌خ نه‌درییت به گه‌توگۆی نه‌کادیمی و زانستی سه‌باره‌ت به‌بابته‌ی کۆرسه‌که، له‌هه‌مان کاتدا بو‌ار بۆ فیروخ‌وازان ده‌ره‌خسینریت بۆ خستنه‌رووی بۆچوونه‌کانیان و باسکردنی ئەو بابته‌تانه‌ی که په‌یه‌وه‌ندیان هه‌یه به که‌سانی په‌که‌که‌وتوی بینین و زانینی هۆکاری دروست بوونی (کیشه‌ ده‌روونی و جه‌سته‌یی و ره‌فتاری و کۆمه‌لایه‌تی) که رووبه‌روی قوتابیان و تاک‌ی خاوه‌ن پیداویست و خیزان و مامۆستایان ده‌بنه‌وه، هه‌روه‌ها بو‌ار ده‌درییت به قوتابی بو‌سه‌ردانیکردنی سه‌نته‌ر و په‌یمانگاکانی خاوه‌ن پیداویستی تایبه‌ت و نه‌نجامدانی پرۆسه‌ی بینین و راهینان.
 -ئاماده‌بوونی قوتابیان له‌کاتی وانه‌کان و تاقیکردنه‌وه‌کانی رۆژانه و مانگانه چونکه نه‌هاتن و ئاماده‌نه‌بوونی قوتابی به‌بی‌هۆکار ده‌بیته‌هۆی و دواکه‌وتنی له‌وانه‌کان و که‌وتنی له تاقیکردنه‌وه‌کانی.

13. ريگه‌ی وانه‌وتنه‌وه /

ريگه‌ی وانه‌وتنه‌وه‌ی ئەم بابەتە بەکارهێنانی ئامرازەکانی خویندن وهك / داتاشۆ و پاوه‌رپۆینت و وايت بۆرد سەردانی کردنی سەنتەر و پەیمانگا و قوتابخانەکانە بەشیوه‌یه‌کی مه‌یدانی بۆ ئەنجامدانی سیمینار و پرۆسە‌ی بینین بەمه‌به‌ستی ئاشنا‌بوون بە وه‌کە‌سانە و زیاتر فی‌ربونیان.

14. سیستەمی هە‌سه‌نگاندن /

- 1- دابه‌شکردنی نمره‌ی کۆششی سمستهرات له‌سه‌ر (40) نمره‌ به‌م شیوه‌یه‌ ده‌بی‌ت:
- 1- تاقی‌کردنه‌وه‌ی یه‌که‌م له‌سه‌ر (15) نمره‌ ده‌بی‌ت.
- 2- تاقی‌کردنه‌وه‌ی دووهم له‌سه‌ر (15) نمره‌ ده‌بی‌ت.
- 3- تاقی‌کردنه‌وه‌ی له‌ناکاو (quiz) له‌سه‌ر (5) نمره‌.
- 4- به‌شداریکردنی قوتابیان به‌ چالاکی (راپۆرت , سیمینار) له‌سه‌ر (5) نمره‌ ده‌بی‌ت.
- 5- تاقی‌کردنه‌وه‌ی کۆتای ساڵ له‌سه‌ر (60) نمره‌ ده‌بی‌ت.

15. دهرنه‌ نجامی فی‌ربوون /

قوتابیان پاش دەرچونیان له زانکۆ ده‌توانن له‌ بوا‌ری په‌روه‌رده‌تایبه‌ت کاربکه‌ن وه‌کو راهینه‌ر و ماموستای په‌روه‌رده‌ی تایبه‌ت و چاره‌سه‌ر کاری ده‌روونی و و په‌روه‌ردیار و ماموستای قوتابخانه‌کان، هه‌روه‌ها ده‌توانن هاوکار و یاریده‌ده‌ری به‌ریوه‌به‌رایه‌تی و ماموستا‌کانی تری ئەو شۆینه‌ بن له‌ چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن و به‌ره‌نگار‌بوونه‌وه‌ی کیشه‌کان و رینمایکردنی دا‌ییابی مندا‌لان و قوتابیان، و شاره‌زابونیکی زانستیانه‌ی قوتابی دهر‌باره‌ی چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن و هه‌له‌سوکه‌وتکردن له‌گه‌ڵ که‌سانی ده‌رووبه‌ر له‌ سەنتەر و پەیمانگا و قوتابخانه‌کان.

16. لیستی سه‌رچاوه‌کان /

- 1- قه‌ره‌چه‌تانی، کریم شریف، (2017) ده‌روازیه‌ك بۆ په‌روه‌ده‌ی تایبه‌ت، سلیمانی
- 2- ایهاب البیلاوی. (2013). الاعاقه‌ البصریة، الریاض، اکادیمیة التریبة الخاصة.
- 3- البطاینة، أسامة محمد و الجراح، عبدالناصر ذیاب و غوانمة، مأمون محمود (2007). علم النفس الطفل غیر العادي. دار المسیره للنشر والتوزیع والطباعة: عمان، الاردن.

17. هه‌فته

هه‌فته	رۆژ/میژوو	بابه‌ته‌کان
هه‌فته‌ی 1		- گرنگی ناوه‌رۆکی کۆرس - ئاما‌نجی باب‌ته‌که - تی‌روانینیکی گشتی له‌سه‌ر سایکۆلۆجیای که‌سانی نابینا یه‌که‌م: میژووی په‌که‌ه‌وتوانی بینین

	<p>دووهم: پیناسه کانی په ککه وتوی بینین -هۆکاره کانی تووشبوون</p>	
<p>ههفتهی 2</p>	<p>-فسیولوجیای چاو -به شه کانی چاو</p>	
<p>ههفتهی 3</p>	<p>- دهستنیشانکردن و پیوانه کردنی گرفته کانی بینین -نیشانه کانی چاو کزی</p>	
<p>ههفتهی 4</p>	<p>گرنگی هه سته وهری بینین و به راود نه گه ل هه سته وهری بیستن نه لای نابینا . گرنگی هه سته وهری بینین</p>	
<p>ههفتهی 5</p>	<p>رینمایکردنی تاکی نابینا و خیزانه کانیا -بواره کانی رینمایکردن و خو پاراستن</p>	
<p>ههفتهی 6</p>	<p>تابیه تمه ندیه کانی که سانی نابینا -نه کادیمی -هه لچوونی -کومه لایه تی -عه قلی -زمانه وانی</p>	
<p>ههفتهی 7</p>	<p>نه نجامدانی تاقیکردنه وهی (وهزی) نه سه ر 15 نمره</p>	
<p>ههفتهی 8</p>	<p>- رۆلی په روهرده نه پیشخستنی پرۆسه ی فییرکردنی نابینا و که م بین - پرۆسه ی تیکه لاوی (دمج اکادیمی) -جیگره وه په روهرده یه کان</p>	
<p>ههفتهی 9</p>	<p>ته کنه لۆژیایی نابینا و جوړه کانی هویه کانی فییرکردن</p>	
<p>ههفتهی 10</p>	<p>نه خوشیه کانی چاو : کورت بینین و هۆکار و دهستنیشانکردن و چاره سه ر دوور بینین و هۆکار و دهستنیشانکردن و چاره سه ر</p>	
<p>ههفتهی 11</p>	<p>نه خوشیه کانی چاو : -نه ستیگماتیزم</p>	

	<p>-خېلى چاو رۇژكويىرى -گرفتى رەنگكويىرى</p>	
<p>12 ھەفتە</p>	<p>-رۇلى رېنمايكار و پەروەردەكار و چارەسەر ساز ئە چۈنپەتتى چارەسەر كىردن و گەراندەوى باروودۇخى خىزانى و قىبۇلكردنى كەسانى پەككەوتوى بىنن و فەراھەمكردنى ژىنگەيەكى ئارام تاوەكو تاك تىدا ھەست بەشادى و خوشى بكات. پاپېشتى دەروونى و كۆمەلايەتتى و تەندروستى بۆكەسانى نابىنا.</p>	
<p>ھەفتە 13-14</p>	<p>راپورت و سەينار و چالاكى و پېشنيار و تىيىنى كانى قوتابيان(فېرخواز) و مامۇستا. (توصيات و مقترحات).</p>	
<p>ھەفتە 15</p>	<p>تاقىكردنەوى كۆتاي كۆرسى يەكەم (سەيستەرى يەكەم)</p>	
<p>18. تاقىكردنەوىگان /</p> <p>1// ئەمانەى روون بکەرەوہ (- پەككەوتوى بىنن ئە تىروانىنى پەروەردەيى و ياسايى و پزىشكى و كۆمەلايەتتى 2</p> <p>2-بەشەكانى چاو چىن بە وىنە روونى بکەرەوہ؟</p> <p>3// ، خەسلەت و تايپە تەندىيەكانى كەسانى پەككەوتوى بىنن چىن بيان ژمىرە ؟</p> <p>4// چۈن دەتوانىن كەسانى كەم بىن دەست نىشان بکەين ؟</p> <p>پ4// وەكو راھىنەرى پەروەردەى تايپەت چۈن كار ئەسەر ھۇشيارى كۆمەلگا دەكەيت ئە مامەلەكردنىكى تەندروست ئەگەل كەسانى پەككەوتى بىنن؟</p>		
<p>19. تىيىنى تر /</p> <p>قوتابيان دەتوانن سوود بىيىن ئە خوئىندنى سەرچاوى دەركى, و گەرپان بە دواى زانىارى نوئ ئە بارەى پەروەردەى تايپەت(كەسانى نابىنا و كەم بىن) .</p> <p>ويۇچوونى جياواز وەربىگرن ئەم زانستە گرنگە تاوەكو ئە دواجار بتوانن بە ئەركى خوئان ھەئبستىن وەك راھىنەرى پەروەردەى تايپەت و مامۇستا و پەروەردىيار و رابەر ئە سىكتەرەكانى پەروەردەو و سەنتەرەكان و پەيمانگا و دام دەزگاكانى خزمەتگوزارى كۆمەلايەتتى و پەروەردەيەكان.</p>		